

Warszawa, 27/06/2008r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-577071-IX-901/08/ZS

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan
Bogdan Klich

Minister Obrony Narodowej

Szanowny Panie Ministrze

Uprzejmie informuję, iż do Rzecznika zwraca się wielu żołnierzy, którzy doznali uszczerbku na zdrowiu podczas pełnienia służby w Polskich Kontyngentach Wojskowych, wykonujących zadania za granicami kraju. Różnego rodzaju zastrzeżenia w tym zakresie, są też przekazywane bezpośrednio podczas spotkań z żołnierzami w ich macierzystych jednostkach, po powrocie z misji. Ocenę sytuacji żołnierzy poszkodowanych w operacjach pokojowych przedstawił Rzecznikowi także Prezes Zarządu Fundacji „Servi Pacis”, która udziela poszkodowanym szeroko zakrojonej pomocy.

Analiza dokonanych w sprawie ustaleń, upoważnia do stwierdzenia, iż ze strony Ministerstwa Obrony Narodowej udzielana jest pomoc poszkodowanym, ich rodzinom i rodzinom żołnierzy, którzy tragicznie zginęli lub zmarli - ale głównie bezpośrednio po zdarzeniu. Wraz z upływem czasu stopniowo maleje zainteresowanie tymi osobami. Teoretycznie powracającym z misji poza granicami kraju przysługują urlopy adaptacyjne w specjalistycznych placówkach służby zdrowia (przede wszystkim wojskowej), a także pomoc związana z konieczną rehabilitacją. W praktyce zarówno w tych przypadkach jak i przypadkach koniecznego dłuższego leczenia po przebytych obrażeniach zainteresowany musi często radzić sobie sam. Ze strony wojska, bowiem pomoc ta ogranicza się do przyznawania zapomóg przez wyższych przełożonych i wypłaty należnych ustawowo świadczeń, choć i w takich przypadkach zdarzają się

kilku miesięczne opóźnienia, (kiedy śmierć nie ma charakteru tragicznego wypadku). Podkreślić należy, iż we wszystkich przypadkach śmierci żołnierza poza granicami kraju, Towarzystwo Ubezpieczeniowe (aktualnie PTU S.A) wypłaca należne świadczenia szybciej niż MON. Z relacji poszkodowanych wynika, iż mają oni duże trudności w załatwieniu należnej im z mocy przepisów prawa pomocy i wielokrotnie są odsyłani do kolejnych instytucji, ale wizyty te (względnie korespondencja) najczęściej nie przynoszą oczekiwanego rezultatu. Zdaniem zainteresowanych oraz Prezesa Zarządu Fundacji, spowodowane jest to także tym, iż w chwili obecnej brak jest instytucji, która na bieżąco zajmowałaby się sytuacją rodzin ciężko poszkodowanych i zmarłych podczas służby poza granicami państwa żołnierzy. Instytucji, która, na co dzień, monitorowałaby wszystkie sprawy, przedstawiałaby Panu Ministrowi trudne do rozwiązania problemy (np. wymagające zmiany przepisów) i do której poszkodowany (względnie jego rodzina) mógłby w każdej chwili zwrócić się o pomoc. Nie dochodziłoby wtedy do sytuacji, w której poszkodowany żołnierz nie może otrzymać niezbędnej pomocy.. Wcześniej taka mini - komórka (nieetatowy Zespół Pomocy Poszkodowanym) funkcjonowała w strukturze Centrali Wojskowe Misje Pokojowe, ale została zlikwidowana wraz z jej rozwiązaniem W zaistniałej sytuacji bardzo często poszkodowani (lub ich rodziny) zmuszeni są poszukiwać pomocy we własnym zakresie, podejmując nierówną „walkę” z biurokracją, która nie zawsze kończy się dla nich pomyślnie.

Innym wnioskiem zgłaszanym przez zainteresowanych żołnierzy jest możliwość przyznania im statusu inwalidy wojskowego. Obowiązujące obecnie przepisy ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz.87 z póź. zm.), uniemożliwiają nabycie szczególnych praw. Zgodnie, bowiem z art. 30 ust. 1 przywołanej ustawy, inwalidą wojskowym jest żołnierz niezawodowy Sił Zbrojnych RP, który został zaliczony do jednej z grup inwalidów wskutek inwalidztwa powstałego w czasie odbywania służby wojskowej w okresie pokoju. Poszkodowani w misjach - żołnierze zawodowi - którzy z uwagi na stan zdrowia są zwalniani ze służby wojskowej, mogą, zatem korzystać wyłącznie z uprawnień rencisty wojskowego (ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin z dnia 10 grudnia 1993 r. Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 66

z póź. zm.), pomimo, iż posiadają stosowną grupę inwalidzką. Uzyskanie statusu inwalidy wojskowego stworzyłoby poszkodowanym żołnierzom (a także ich rodzinom) możliwości skorzystania z nieco większych świadczeń finansowych oraz umożliwiłoby łatwiejszy dostęp do usług medycznych. Wymaga to jednak przeprowadzenia stosownych zmian legislacyjnych obowiązujących aktów prawnych.

Działając na podstawie art.16 ust.1 oraz ust 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. Dz. U. z 2001r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) uprzejmie proszę Pana Ministra o spowodowanie zbadania przedstawionych problemów i zajęcie stanowiska. Będę wdzięczny za poinformowanie Rzecznika o dokonanych ustaleniach i podjętych działaniach w przedstawionych sprawach.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich